

Het persoonlijk & bezittelijk voornaamwoord.

Het **PERSOONLIJK** voornaamwoord verwijst naar een persoon. Het kan als onderwerp of voorwerp voorkomen.

Het **BEZITTELIJK** voornaamwoord verwijst naar een bezit. Het zegt van wie of van wat iets is. Je kan dit voornaamwoord zelfstandig of bijvoeglijk gebruiken.

Persoon	Persoonlijk voornaamwoord		Bezittelijk voornaamwoord	
	Ond. vorm	Niet-ond. vorm	Niet-zelfstandig	Zelfstandig
1e enkelvoud	ik	mij (me)	mijn, m'n	mijne
2e enkelvoud	jij (je)	jou (je)	jouw, je	jouwe
3e enkelvoud	hij, zij, het, u	hem, haar, u	zijn, z'n, haar, d'r, uw	zijne, hare, uwe
1e meervoud	wij (we)	ons	ons, onze	onze
2e meervoud	jullie, u	jullie, u	jullie, je, uw	uwe
3e meervoud	zij (ze)	hen, hun (ze)	hun	hunne

Lees het volgende artikel. Welke van de **vetgedrukte** voornaamwoorden zijn persoonlijk en welke zijn bezittelijk?

Deze man dacht waarschijnlijk dat **hij (pers/ bez)** in een spiegel keek toen **hij (pers/ bez)** plaatsnam in **zijn (pers/ bez)** vliegtuigstoel. Naast **hem (pers/ bez)** zat namelijk een onbekende man met een vrijwel identiek uiterlijk. Zelfde baard, neus, oren, kuif, oogopslag, noem maar op. Een enorme zeldzaamheid, dus reden genoeg voor een selfie.

De uploader van de foto, Lee Beattie, schreef er op Twitter het volgende bij: "De man rechts is de man van **mijn (pers/ bez)** beste vriendin. De man links is een ONBEKENDE **die hij (pers/ bez)** vannacht heeft ontmoet in het vliegtuig".

Later voegde Lee daar nog aan toe: "**Ik (pers/ bez)** kan niet stoppen met er naar te kijken. **Ze (pers/ bez)** zijn één en dezelfde man." **Haar (pers/ bez)** volgers liketen en retweetten de foto massaal.

Wie denkt dat hiermee het verhaal afgelopen is, heeft het mis. Ondertussen meldde **hun (pers/ bez)** dubbelganger zich op Twitter. Wie is dan de dubbelganger van wie? 'Ik **(pers/ bez)** ben de **zijne (pers/ bez)** en **hij (pers/ bez)** is de **mijne (pers/ bez)**?' Geraak er maar wijs uit.

Bron: www.hln.be, 30 oktober 2015 (herwerkt)

- In deze tekst zijn twee voornaamwoorden gemarkeerd. Waarnaar verwijzen ze?
- 'Deze' verwijst naar *man* . Hetgene waarnaar verwezen wordt, staat *achter* het voornaamwoord. Dit zijn *aanwijzende* voornaamwoorden (deze, die, dit, dat, zo'n, zulke).
 - 'Die' verwijst naar *onbekende* . Hetgene waarnaar verwezen wordt, staat *voor* het voornaamwoord. Dit zijn *betrekkelijke* voornaamwoorden (die, dat, wie, wat, welk).

De aanwijzend en betrekkelijk voornaamwoord

- A. Onderstreep de **aanwijzende voornaamwoorden** met **blauw**; **de betrekkelijke voornaamwoorden** onderstreep je met **groen**.
- B. Duid met **pijlen** aan waarnaar ze verwijzen.

De Taiwanese kunstenaar Lin Shih-Pao heeft een wagen gemaakt **die** opgebouwd is uit oude GSM's. Het duurde vier maanden om de wagen te bouwen **die** even groot is als een echt model. Het

doel van dit kunstwerk is om mensen aan te zetten tot recycleren.

Deze 53-jarige kunstenaar **die** de helft van de tijd in New York en de andere helft in Japen woont, spendeerde 30.000 dollar om de wereld rond te reizen **wat** hij deed om de nodige materialen te verzamelen.

Het kunstwerk weegt zo'n twee ton. De GSM's **die** op een houten skelet zijn geplakt, wegen anderhalve ton. Lin heeft het de naam *F1 Zan Che* gegeven: in het Mandarijn betekent dat F1-achtige auto. De 'F' staat voor de toekomst (future) en de '1' staat voor de hoop dat deze auto mensen milieubewuster maakt. Lin stelde deze creatie vrijdag voor op zijn voormalige school in New Taipei City in Taiwan.

Het wederkerend en wederkerig voornaamwoord

Het **WEDERKEREND** voornaamwoord komt alleen voor in combinatie met een wederkerend werkwoord.

Twijfel je of je te maken hebt met een wederkerend voornaamwoord? Zet de zin dan in de derde persoon enkelvoud. Het wederkerend voornaamwoord dat hoort bij de derde persoon enkelvoud is namelijk 'zich'. Vormt dit een goede zin, dan heb je zonder twijfel te maken met een wederkerend voornaamwoord.

	Enkelvoud	Meervoud
1e persoon	me, mij -> ik was mij	Ons -> wij wassen ons
2e persoon	je, zich -> jij wast je; u wast zich	Je -> jullie wassen je
3e persoon	Zich -> hij/zij wast zich	Zich-> ze wassen zich

Het **WEDERKERIG** voornaamwoord is elkaar. Het verwijst naar meer personen. Ook woorden die van elkaar zijn afgeleid worden wederkerige voornaamwoorden genoemd. Dit zijn: mekaar en elkander.

- A. **Markeer** de **wederkerende voornaamwoorden**
 B. **Omcirkel** de **wederkerige voornaamwoorden**

Maandagochtend. Roel had **zich** verslapen. Hij haastte **zich** om toch nog tijdig op school te zijn, maar dat mislukte. Hij moest bij de directeur langsgaan. Roel en de directeur hadden **mekaar** al eens eerder ontmoet.

's Avonds kreeg hij dan ook een preek van zijn moeder. Moeder en zoon keken **elkaar** aan. 'Je moest **je** schamen! Het is al de vierde keer dat je te laat op school verschijnt.'

Roel antwoordde: 'Maar ma, deze keer kon ik er echt niets aan doen. Ik heb **me** vergist toen ik gisterenavond mijn weker zette.'

Bron: Netwerk TaalCentraal 3 (herwerkt)

In onderstaande tekst zijn alle voornaamwoorden onderstreept.

A. Tot **welke soort** behoort ieder van hen?

- persoonlijk vnw -> **Ik** geef **jou** een koek.
- bezittelijk vnw -> **mijn** boek
- aanwijzend vnw -> **dat** boek
- betrekkelijk vnw -> De koek **die** ik je gaf...
- wederkerend vnw -> zij wassen **zich**.
- wederkerig vnw -> zij knuffelen **elkaar**.
- onbepaald vnw -> geef je **iets**?
- vragend vnw -> **Wie** heeft dat gedaan?

B. Trek ook steeds een **pijl** waarnaar ze verwijzen.

Zin	Soort voornaamwoord
Meelifters zijn studenten <u>die</u> (a) bij groepswerk het liefst de anderen het werk laten doen en <u>die</u> (b) <u>zich</u> (c) zo weinig mogelijk inzetten.	a) betrekkelijk b) betrekkelijk c) wederkerend
De andere studenten tolereren <u>dat</u> meestal en uiten zelden hun ergernis.	aanwijzend
'Meeliften' is een Nederlandse term <u>die</u> (a) bedacht werd door <u>onze</u> (b) noorderburen.	a) betrekkelijk b) bezittelijk
<u>Zij</u> (a) hebben nogal <u>wat</u> (b) aandacht voor het fenomeen.	a) persoonlijk b) onbepaald
Uit onderzoek blijkt onder meer dat <u>het</u> (a) gevolgen heeft voor de tevredenheid van studenten en <u>hun</u> (b) vertrouwen in <u>mekaar</u> (c).	a) persoonlijk b) bezittelijk c) wederkerig
Bovendien halen meelifters de groeiprestatie en het studentenresultaat naar beneden. Drie op tien studenten blijkt meeliftgedrag echter te accepteren. Toch bijna de helft spreekt er <u>zijn</u> (a) medestudent wel op aan, maar in meer dan één op drie gevallen wachten studenten gewoonweg af tot de meelifter <u>zich</u> (b) socialer opstelt.	a) bezittelijk b) wederkerend
Meelifters staan niet zomaar gelijk aan luiheid <u>wat</u> ook werd gemeten.	betrekkelijk
Het kan ook te maken hebben met onzekerheid of met andere studenten in de groep <u>die</u> het laken naar zich toe trekken.	betrekkelijk